

УДК 378.147:811.111

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3\(9\)-193-205](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3(9)-193-205)

Кіт Наталя Володимирівна кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов, Військова академія, вул. Фонтаська дорога, 10, м. Одеса, 65009, <https://orcid.org/0000-0002-7934-9138>

Чепурна Мирослава Володимирівна кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації, Черкаський державний технологічний університет, бул. Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006, <https://orcid.org/0000-0003-4550-7748>

Яциняк Ольга Петрівна асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей, Волинський національний університет імені Лесі Українки, пр. Волі, 13, м. Луцьк, 43025, <https://orcid.org/0000-0003-1733-5205>

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО

Анотація. Викладання іноземних мов, особливо англійської як lingua franca міжкультурної комунікації в сучасну епоху, у навчальних закладах пов'язане зі створенням інноваційної освітньої парадигми. Отже, інноваційних методик викладання іноземної мови в структурі освоєння освітньо-професійних програм, котрі надалі дадуть змогу здобувачеві знайти себе професійно у світі цифрової епохи. Мета статті – категоризувати уявлення про сучасну парадигму викладання іноземних мов та здійснити стислий інформаційно-оглядовий аналіз інноваційних методик викладання англійської мови у ЗВО. Інноваційні підходи відзначають наступний бажаний вищий рівень у модернізації освітніх стратегій ЗВО, щоб можна було активізувати повний потенціал здібностей студента та заохочувати прагнення до незалежності та оригінальності, до конкуренції, до пошуку новизни та кращої форми взаємодії на заняттях з іноземної мови. Важливою є відповідність методик викладання іноземної мови критеріям безперервної освіти, освіти впродовж життя. Тобто новаторський підхід передбачає також мінімізація ролі викладача та навчання студентів умінню вчитися самостійно (особливо в контексті збільшення годин на самостійну роботу в навчальних планах студентів). Інноваційними методами

навчання англійської мови визначено перехресне навчання, навчання через аргументацію, випадкове навчання, наукоємне дослідницьке навчання, втілене навчання. Структуровано також принципи інноваційних методик. Окремо увагу приділено «інтегрованому навчанню змісту та мови» (*content and language integrated learning method*). Його розглянуто в контексті оновлених ліцензійних вимог до викладацької діяльності. Відзначено роль цифрових технологій, аудіо- та відеозасобів, потенціал методів мозкового штурму, раціонально й творчо організованої позааудиторної діяльності, пов'язаної з формуванням і використанням іншомовних компетенцій, рольової (ділової) гри, головоломки, проєктної діяльності, роботи в групах тощо. Подальші дослідження з теми рекомендовано продовжити в емпіричному ключі з метою визначення доказової ефективності розглянутих інноваційних методик саме в контексті освіти в українських ЗВО.

Ключові слова: англійська мова, іноземна мова, іншомовні компетенції, ЗВО, викладання, інноваційні методики.

Kit Natalia Volodymyrivna Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of the Department of Foreign Languages, Odesa Military Academy, Fontanska Doroha St., 10, Odesa, 65009, <https://orcid.org/0000-0002-7934-9138>

Chepurna Myroslava Volodymyrivna Candidate of Pedagogic Sciences (PhD), Docent, Head of the Department of Foreign Languages and International Communication, Cherkasy State Technological University, bul. Shevchenko, 46, Cherkasy, 18006, <https://orcid.org/0000-0003-4550-7748>

Yatsyniak Olha Petrivna Assistant of the Department of Foreign Languages for Natural Sciences and Mathematics, Lesya Ukrainka Volyn National University, Voli Ave., 13, Lutsk, 43025, <https://orcid.org/0000-0003-1733-5205>

INNOVATIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract. Teaching foreign languages, especially English as a lingua franca of intercultural communication in the modern era, in educational institutions is connected with the creation of an innovative educational paradigm. Therefore, innovative methods of teaching a foreign language in the structure of mastering educational and professional programs, which will

further enable the student to find himself professionally in the world of the digital age. The purpose of the article is to categorize ideas about the modern paradigm of teaching foreign languages and to carry out a concise informational and overview analysis of innovative methods of teaching English in higher education institutions. Innovative approaches mark the next desired higher level in the modernization of educational strategies of higher education institutions, so that it is possible to activate the full potential of the student's abilities and encourage the desire for independence and originality, for competition, for the search for novelty and a better form of interaction in foreign language classes. It is important that the methods of teaching a foreign language meet the criteria of continuous education, lifelong education. That is, the innovative approach also involves minimizing the role of the teacher and teaching students the ability to learn independently (especially in the context of increasing hours for independent work in students' curricula). Innovative methods of teaching the English language are defined as crossover learning, learning through argumentation, incidental learning, learning by doing science, embodied learning. The principles of innovative methods are also structured. Separate attention is paid to "content and language integrated learning method". It was considered in the context of updated licensing requirements for teaching activities. The role of digital technologies, audio and video tools, the potential of brainstorming methods, rationally and creatively organized extracurricular activities related to the formation and use of foreign language competences, role-playing (business) games, puzzles, project activities, group work, etc. are noted. It is recommended to continue further research on the topic in an empirical way in order to determine the proven effectiveness of the considered innovative methods in the context of education in Ukrainian higher education institutions.

Keywords: English language, foreign language, foreign language competences, higher education, teaching, innovative methods.

Постановка проблеми. У наш час англійська мова вже давно стала найважливішим засобом глобального спілкування, який є запорукою запобігання ізоляції від світу, а натомість слугує вікном до швидкого прогресу та розвитку в усіх сферах життя – як громадського, державного, так і особисто-професійного. Це найпоширеніша мова, яка найчастіше використовується різними націями та окремими людьми в усьому світі для культурного та освітнього обміну, ділової комунікації. Крім того, використання англійської мови тепер стає обов'язковим не лише на рівні локальної, а й глобальної освіти. У наш час актуальним питанням є розвиток методик викладання іноземних мов на тлі тих

досягнень науково-технічного прогресу, які дають змогу оптимізувати процес вивчення іноземної, зробивши його максимально ефективним. Інформаційне суспільство диктує нові стандарти; будь-які нові знання швидко застарівають. Загалом інноваційне навчання мови означає творчість і новизну в роботі викладача, що адаптує свій стиль і метод викладання відповідно до нової освітньої парадигми. У всьому світі навчальні заклади впроваджують нові ідеї, методи та технологічні новації для підвищення рівня знань студентів у сфері англійської мови.

У педагогічному процесі, де є в широкому сенсі два основних компоненти, надсилання та отримання інформації (обмін в парадигмі суб'єкт-суб'єктних відносин), викладач намагається передати знання такими та в такий спосіб, як він сам їх зрозумів. Тобто ці знання завжди будуть суб'єктивно марковані й особистісно інтерпретовані. У цьому полягає незамінність персоналії майстерного викладача в процесі педагогічної взаємодії. Використання таким викладачем інноваційних методів у навчальних закладах має потенціал не лише для покращення освіти, а й для розширення викладацьких можливостей, зміцнення процесів педагогічного управління. Чи не найбільша проблема, з якою стикається викладач, це привернути увагу студентів і викласти програмовий матеріал так, аби вони залишалися для них актуальними ще довго після того, як ті покинуть аудиторію. Надто в контексті безперервної освіти, освіти впродовж життя й тенденцій із вивчення іноземної мови в такій системі координат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення інноваційних методик викладання іноземної мови є досить популярною темою вітчизняних та зарубіжних досліджень. У різноманітті методів і підходів важливо здійснювати підбір, який відповідатиме конкретній ситуації, меті, стилю викладача, рівню попередньої підготовки та поточної активності студентської групи, технічним можливостям забезпечення освітнього процесу тощо. Слушна думка, що найкращий метод – це той, коли конкретний ефект досягається в конкретному контексті [1, с. 587]. Отже, вибір методів повинен змінюватися залежно від цілей, вікових груп, етапів когнітивного розвитку здобувачів тощо [2-4].

У сучасній педагогіці користується попитом метод «перевернутого класу» (англ. *flipped classroom*). Н. Іваніцька та ін. [5] вважає його одним з найсучасніших методів навчання англійської мови для студентів EFL в Україні, надто на тлі необхідності впровадження передових практик навчання в умовах дистанційної та змішаної педагогічної взаємодії, що вимагає конструктивних змін у традиційній

системі навчання. Це відповідає меті перейти від безпосередньої передачі знань до пошуку та пізнання нової інформації самими студентами, змінити роль викладача на функцію «фасилітатора» та організатора доцільних для формування іншомовних компетентностей навчальних заходів. «Перевернутий клас» характеризується гнучкістю, індивідуалізацією процесу, диференціацією та можливістю для студентів навчатися в будь-якому місці та в будь-який час. Емпірично доведено, що впровадження «перевернутого класу» для викладання іноземної мови робить освітній процес більш ефективним та інноваційним, оскільки покращує прогрес студентів у вивченні мови, підвищує їхню мотивацію та залученість, а також підвищує зацікавленість у вивченні англійської мови [5].

Науковці зосереджуються також на використанні креативних методологій у викладанні англійської мови для студентів ЗВО [6; 7]. Д. Рус [7, с. 337] аргументує користь послідовного застосування креативних освітніх методів у процесі викладання англійської мови спеціального призначення (English for specific purposes – ESP). Креативність відіграє важливу роль у контексті зміни парадигми щодо освітньої системи у вищій школі загалом і щодо спеціалізованого вивчення мов зокрема. Сучасна мінлива парадигма викликана застосуванням принципів Індустрії 4.0 не лише в промисловому секторі, а й в освітніх сферах, котрі формують професіоналів, що надалі, після здобуття диплома й повноцінного опанування фаху, працюватимуть у контексті Індустрії 4.0. Підкреслюється важливість вибору викладачем мовних стратегій, матеріалів і технік для досягнення загального успіху у формуванні спеціальних іншомовних компетенцій. Застосування креативних методів у викладанні англійської мови є одним із факторів підвищення мотивації студентів, що є однією з важливих передумов успішної практики мовних навичок у професійному мовному контексті [2-4; 7]. Утім, наголошується також на потребі диференціювати креативне та інноваційне викладання. Перше можна визначити як будь-яке навчання, яке передбачає розуміння та новий рівень усвідомлення, що дає змогу студентові вийти за межі традиційного пасивного засвоєння мови та зосереджується на навичках мислення. Він заснований на розширенні можливостей і концентрації студента. Інноваційне навчання – це процес, що веде до творчого навчання, впровадження нових методів, інструментів і змісту, які можуть принести користь студентам та зіграти на користь їх творчому потенціалу [7]. Е. Тохирович [6] звертає увагу на низку якісних креативних методів, таких як використання газет, медіа, фільмів,

інтерпретація рекламних оголошень. Очевидно, що такий підхід базується на роботі з текстами публіцистичного стилю, тому є продуктивним, оскільки використовує активно вживану лексику, поширені синтаксичні конструкції тощо. Однак щодо вивчення іноземної у ЗВО підходу бракує фахової спрямованості. Доречно залучати також у заданому ключі тексти наукових та науково-популярних статей, аби сприяти розширенню словникового запасу здобувачів щодо знання іноземної мови за професійним спрямуванням [8; 9].

Дослідники намагаються дати всебічне розуміння того, чому викладання іноземних мов, особливо англійської, залежить від якості й інтенсивності використання цифрових тенденцій для підвищення ефективності навчання та валідності (відповідності, обґрунтованості) оцінювання з погляду сучасних можливостей і викликів [10-12]. Викладання англійської за допомогою цифрових технологій має значний потенціал для підвищення ефективності навчання й оцінювання, оскільки навіть наявні сьогодні програми (комп'ютерні, онлайн, мобільні застосунки тощо) виявилися продуктивними для підвищення продуктивності численних технологізованих процесів у всьому світі, зокрема й стосовно викладання англійської [8].

Хоча, як уже йшлося вище, тема інноваційних методик викладання англійської мови є популярною серед дослідників, усе ж жодним чином не можна стверджувати, що вона є вичерпно розкритою. З розвитком методології викладання іноземних мов та змінами в соціумі, появою нових можливостей викладання, трансформаціями в середовищі вищої освіти тощо потребують оновлень і дослідження щодо питань ефективізації викладання англійської в ЗВО.

Мета статті – категоризувати уявлення про сучасну парадигму викладання іноземних мов та здійснити стислий інформаційно-оглядовий аналіз інноваційних методик викладання англійської мови у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Однією з проблем, що перешкоджають успішному засвоєнню іноземної мови під час викладання у ЗВО є надмірна залежність від традиційних методологій, які зосереджуються на розвитку навичок ізольовано або ізольованих компонентів мови – найчастіше через збільшення словникового запасу чи вдосконалення граматики. Фахова орієнтованість іноземної мови у ЗВО створює багато нових можливостей для викладача іноземної мови. Акцент має ставитися на розробці навчального плану, спрямованого на комунікативні функції й навички, а не на лінгвістичні явища. Викладацький потенціал збагачує можливість використовувати сучасні

творчі підходи до роботи з текстами за методиками посібників провідних вишів світу, впроваджувати низку ситуаційних прийомів, розробляти моделі ділових ігор та навчально-розважальні заходів для студентів, відпрацьовувати в такий спосіб інтегровані навички, створювати проєктно орієнтовані завдання для студентів, використовувати різноманіття онлайн-ресурсів, впроваджувати широкий спектр типів взаємодії для забезпечення співпраці й активної участі студентів у пропонуваніх учителем різновидах навчальної діяльності.

Інноваційними методиками викладання, що позитивно впливають на процес активізації уваги студентів та створюють довготривалий ефект зацікавленості вивченням мови є: аудіо- та відеозасоби, мозковий штурм, позааудиторна діяльність, пов'язана із формуванням і використанням іншомовних компетенцій, рольова (ділова) гра, головоломки, проєктна діяльність, робота в групах тощо. Інноваційними методами навчання є перехресне навчання (*crossover learning*), навчання через аргументацію (*learning through argumentation*), випадкове навчання (*incidental learning*), наукоємне дослідницьке навчання (*learning by doing science*), втілене навчання (*embodied learning*), котре постало під впливом теорій втіленого пізнання (*embodied cognition*).

Перехресне навчання, згідно з даними звіту «Інноваційна педагогіка» виділяється як одна з десяти інновацій, які глибоко впливають на освіту [9]. Концепція перехресного навчання стосується комплексного розуміння навчання, яке поєднує формальне та неформальне навчання. Викладачі можуть ініціювати змістовну дискусію на заняттях за допомогою заохочення студентів ставити відкриті запитання, повторювати зауваження більш науковою іноземною мовою (акцент на стильових нормах), а також розробляти та використовувати універсальні та індивідуальні іншомовні комунікативні моделі для побудови пояснень.

Навчання через аргументацію. Коли студенти сперечаються за моделлю толерантної й аргументованої експертно-пошукової дискусії, вони вивчають нову лексику через активне сприйняття (активне слухання) мовлення інших членів академічних груп та гостру потребу самим конструктивно відповідати на аргументи учасників дискусії.

Випадкове навчання – це ненавмисне або незаплановане навчання, яке є результатом інших різновидів діяльності. Часто виникає безпосередньо у процесі виконання завдань. Зокрема й таких, що не пов'язані безпосередньо з аудиторним викладанням іноземної мови. Наприклад, студентові може довестися опрацювати англomовну статтю,

відео, спілкуватися іноземною у процесі виконання завдань з інших університетських дисциплін. У такому разі активізується потенціал інтегрованих занять для вивчення англійської мови. Надто якщо йдеться про іноземну мову за професійним спрямуванням.

Навчання на практиці. Це практичний підхід до навчання, коли студенти повинні максимально взаємодіяти з навколишнім середовищем в ключі використання іншомовних комунікативних навичок, щоб адаптуватися, виконувати поставлені завдання, опановувати мову в тісному зв'язку з реальним життям і практичними контекстами застосування іноземної.

Втілене навчання базується на ефектах позитивного впливу тілесної активності та загалом руху на когнітивні та академічні результати освітньої діяльності здобувачів. Втілене навчання має вигляд мультимодального ігрового процесу. Це не тільки підвищує інтерес студентів до навчання, але й залучає їх до прояву активності за заняттях, створює невимушену атмосферу, сприятливу для засвоєння нового матеріалу й комфортного почування в аудиторії (знімає напругу, яка створюється внаслідок потреби сковувати свої рухи на звичайних аудиторних заняттях).

Інноваційність, креативність та винахідливість у пошуку новітніх методик викладання іноземної мови мають на меті сформувати в студентів глибоке знання дисципліни та вміння практично використовувати їх для досягнення життєвих цілей. Найбільш прагматичним і бажаним є дослідження можливостей використання методів, які здатні полегшити вивчення мови та формування іншомовних компетенцій. У будь-якому разі ці новітні методи вписуються в модель інтерактивного навчання з неминучим упровадженням мультимедійних технологій.

Принципами інноваційних методик є такі позиції, як:

- побудова навчального плану після аналізу потреб студентів та порівняльного аналізу ефективності методів;
- системність, послідовність, інтегрованість занять, націлених на розвиток іншомовних навичок, тобто зосереджені навколо мовленнєвих функцій, а не лінгвістичного матеріалу;
- переважання комунікативної діяльності;
- послідовне використання технологій на всіх етапах навчального процесу;
- професійну лексику треба викладати лише в комунікативному контексті;
- граматику має служити лише засобом досягнення комунікативної мети;

- індуктивні підходи;
- використання різноманітних моделей взаємодії з акцентом на спільних завданнях (робота в групах, робота в парах);
- альтернативні до лексико-граматичного, проєктні різновиди діяльності задля здійснення оцінювання;
- інтенсивне використання автентичних матеріалів для прямого навчання студентів;
- екстраполяція спеціалізованих текстів / тем на загальні теми ділового та повсякденного спілкування;
- постійна увага до навичок особистісного комунікативного розвитку (наприклад, навичок усної презентації засобами іноземної мови);
- постійний контакт із іншомовними (англомовними) представниками відповідної спеціальності, щоб ознайомити студентів із реальними темами, пов'язаними з професією (запрошені спікери, круглі столи, семінари, візити, відеоконференції тощо);
- використання прямих тестових завдань, щоб зробити оцінювання максимально подібним до реальних професійних ситуацій (наприклад, співбесіди, презентації, написання технічних звітів, дотримання усних вказівок для виконання завдання, маркування схем / діаграм, написання технічної документації, записи в блогах, зйомки відео тощо).

Ефективним методом у збагаченні іншомовних компетентностей студентів ЗВО є «інтегроване навчання змісту та мови» (англ. *content and language integrated learning (CLIL) method*). Цей буквальний варіант перекладу методики передбачає вивчення іноземної мови у процесі викладання інших університетських дисциплін англійською. Зокрема, як відомо, одним із пунктів щодо досягнень у професійній діяльності, які зараховуються за останні п'ять років під час оцінювання діяльності науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, є проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою (крім дисциплін мовної підготовки) в обсязі не менш ніж 50 аудиторних годин на навчальний рік [13]. Цим самим заохочується впровадження до комплексу підходів зі стимулювання іншомовних компетентностей здобувачів ЗВО метод CLIL. З іншого боку, так стимулюється й знання англійської мови насамперед викладачами неспеціалізованих щодо іноземної мови кафедр. До того ж не просто на рівні щоденної комунікації, а на якісно вищому рівні, котрий дає змогу викладання цією мовою доручених предметів, а отже, і формування в студентів предметних, спеціалізованих компетенцій комунікативними

засобами іноземної мови. Тому інтегроване навчання змісту та мови (CLIL) – це підхід, за якого здобувачі вивчають університетську дисципліну та іноземну мову одночасно.

Дисципліна, не пов'язана безпосередньо з іноземною мовою, викладається студентам англійською, і вони не тільки опановують зміст таргетованого курсу, але й засвоюють відповідний словниковий запас і формують релевантні мовні навички. Важливо зауважити, що CLIL не є засобом спрощення змісту чи повторного навчання мови, тобто закріплення, повторення, відтворення того, що студенти вже знають. Метод CLIL повинен поєднувати мову та зміст на рівні настільки високому, щоб студенти мали змогу вдосконалити знання іноземної мови загалом та іноземної за професійним спрямуванням. У будь-якому разі викладання інших дисциплін іноземною мовою компенсує брак автентичного іншомовного комунікативного середовища, що є найбільш сприятливим для формування іншомовних компетенцій.

Якщо зміст інтегрованого курсу та мовні цілі розроблені з урахуванням потреб студентів, немає обмежень щодо того, що користь від такого підходу до навчання отримає кожен учасник освітнього процесу. Насамперед CLIL є більш природним способом вивчення мови: коли спеціальний предмет викладається цільовою мовою, є конкретна причина вивчати обидві дисципліни одночасно, головне – вивчати мову в дії та фаховому контексті. Оскільки студенти мають реальне середовище для вивчення мови, вони часто більш мотивовані це робити, оскільки можуть отримати максимум від вмісту курсу, що є частиною їхньої професійної підготовки, лише якщо розуміють мову.

CLIL створює прецедент для активного залучення студентів, що є особливо вигідним у ситуаціях, коли студентам бракує ентузіазму щодо вивчення мови. CLIL також сприяє глибшому рівню засвоєння, оскільки студенти неодноразово стикаються з подібним мовленнєвими моделями та потребою активізовувати мовні функції, передусім це викликано потребою створювати та згадувати інформацію іноземною мовою, аби виконувати необхідні різновиди академічної діяльності в межах курсу, який викладається нею. Окрім того, відразу кілька предметів можна викладати англійською мовою, тому студенти оволодівають нею значно швидше. CLIL також заохочує студентів розвивати навички 21-го століття, включно зі здатністю критично мислити, бути креативними, спілкуватися та співпрацювати.

Для інтеграції потенціалу CLIL як інноваційної методики потрібна співпраця між викладачами кафедри іноземної мови та спеціалізованих галузевих кафедр. І цей контекст також є взаємно вигідним: співпраця

стимулює іншомовні компетентності викладача-нефілолога, які йому потрібні для викладання, а викладача англійської мови в нативний і форсований спосіб стимулює вивчати спеціальну лексику англійською мовою, аби бути достатньо кваліфікованим, щоб надати потрібну допомогу колегам, які викладають свої курси іноземною чи тільки планують це зробити. На підготовчому етапі потрібно ретельно структурувати заняття, щоб студенти розуміли зміст роботи, а також мову, якою передається інформація. Можливо, знадобляться певні коментарі щодо лексики, особливо професійної й слів-термінів. Доцільно підготувати необхідний студентам на час занять глосарій (загальний чи окремо для кожного заняття). До того ж викладачі повинні належно контролювати рівень розуміння та прогрес кожного студента.

Важливо мати стратегію застосування CLIL у своїх курсах. Однією з ключових речей, про яку слід пам'ятати, є те, що мовній та предметній лінії бажано надавати однакову вагу. Успішне заняття за методикою CLIL, згідно з розробками Д. Койла [8], повинне містити такі чотири елементи:

- зміст – розвиток знань, навичок і розуміння, пов'язаних із конкретними елементами визначеної освітньо-професійної програми;
- комунікацію – використання мови для навчання, а навчання для розвитку вміння користуватися мовою;
- пізнання – розвиток навичок мислення, які пов'язують формування концепцій (абстрактних і конкретних), когнітивну активність та мову;
- культура – контакт з альтернативними поглядами та спільним розумінням, що поглиблює усвідомлення іншості та себе.

Висновки. Отже, сучасна методика навчання іноземної мови багата на новітні методи та принципи навчання. Кожен з них має свої переваги і недоліки, але жоден не ідеальним, тому жоден із них не можна абсолютизувати й зосереджуватися в процесі викладання лише на одному чи поодиноких. Важливо дібрати відповідний метод навчання для конкретного випадку – відповідно до ситуації та мети.

Доказом ефективності наявних інноваційних методик можуть бути лише дані емпіричних досліджень, тому це і є перспективний напрям досліджень для виявлення особливостей імплементації та дієвості відомих інноваційних підходів.

Література:

1. Jiamu C. The right methods for adults On English acquisition/learning. *Análise Psicológica*. 1997. № 15(4). P. 587–593.

2. Анісімова Ю. Інноваційні методи іноземних мов майбутнім юристам в умовах війни. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2023. № 29(139). С. 41–50.
3. Остафійчук О. Д. Інноваційні методи і технології викладання англійської мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. № 30. С. 286–298.
4. Ковінько К. Інноваційні методики та технології викладання англійської мови в ЗВО. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія: Філологічні науки. 2019. № 175. С. 877–882.
5. Ivanytska N., Dovhan L., Tymoshchuk N., Osaulchyk O., Havryliuk N. Assessment of flipped learning as an innovative method of teaching English: A case study. *Arab World English Journal (AWEJ) Volume*. 2022. № 12.
6. Tokhirovich E. R. Using innovative methods in teaching English in higher education institutions. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*. 2022. № 3(5). P. 964–968.
7. Rus D. Creative methodologies in teaching English for engineering students. *Procedia Manufacturing*. 2020. Vol. 46. P. 337–343.
8. Coyle D. CLIL – a pedagogical approach. N. Van Deusen-Scholl, & N. Hornberger, *Encyclopedia of Language and Education*, 2nd edition (pp. 97–111). Berlin : Springer, 2008.
9. Sharples M., Adams A., Alozie N., Ferguson R., FitzGerald E., Gaved M., Roschelle J. *Innovating Pedagogy 2015: Open University Innovation Report*. 2015.
10. Susanty L., Hartati Z., Sholihin R., Syahid A., Liriwati F. Y. Why English teaching truth on digital trends as an effort for effective learning and evaluation: opportunities and challenges: analysis of teaching English. *Linguistics and Culture Review*. 2021. Vol. 5(S1). P. 303–316.
11. Anthonysamy L., Koo A. C., Hew S. H. Self-regulated learning strategies in higher education: Fostering digital literacy for sustainable lifelong learning. *Education and Information Technologies*. 2020. Vol. 25. P. 393–2414.
12. Fansury, A. H., Januarty, R., & Ali Wira Rahman, S. (2020). Digital content for millennial generations: Teaching the English foreign language learner on COVID-19 pandemic. *Journal of Southwest Jiaotong University*. Vol. 55(3).
13. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.02.2023)

References:

1. Jiamu, C. (1997). The right methods for adults On English acquisition/learning. *Análise Psicológica*, 15(4), 587–593.
2. Anisimova, Yu. (2023). Innovatsiini metody inozemnykh mov maibutnim yurystam v umovakh viiny [Innovative methods of foreign languages for future lawyers in wartime conditions]. *Scientific Collection «InterConf+»*, 29(139), 41–50. [in Ukrainian]
3. Ostafiichuk, O. D. (2021). Innovatsiini metody i tekhnolohii vykladannia anhliiskoi movy [Innovative methods and technologies of teaching English]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka – Pedagogical education: theory and practice*, 30, 286–298. [in Ukrainian]

4. Kovinko, K. (2019). Innovatsiini metodyky ta tekhnolohii vykladannia anhliiskoi movy v ZVO [Innovative methods and technologies of teaching English in higher education institutions]. *Naukovi zapysky Tsentralnoukrainskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Serii: Filolohichni nauky – Scientific notes [of Volodymyr Vinnichenko Central Ukrainian State Pedagogical University. Series: Philological sciences, 175, 877–882. [in Ukrainian]*

5. Ivanytska, N., Dovhan, L., Tymoshchuk, N., Osaulchyk, O., & Havryliuk, N. (2022). Assessment of flipped learning as an innovative method of teaching English: A case study. *Arab World English Journal (AWEJ) Volume, 12.*

6. Tokhirovich, E. R. (2022). Using innovative methods in teaching English in higher education institutions. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(5), 964–968.*

7. Rus, D. (2020). Creative methodologies in teaching English for engineering students. *Procedia Manufacturing, 46, 337–343.*

8. Coyle, D. (2008). CLIL – a pedagogical approach. In N. Van Deusen-Scholl, & N. Hornberger, *Encyclopedia of Language and Education*, 2nd edition (pp. 97–111). Springer.

9. Sharples, M., Adams, A., Alozie, N., Ferguson, R., FitzGerald, E., Gaved, M. & Roschelle, J. (2015). *Innovating Pedagogy 2015: Open University Innovation Report.*

10. Susanty, L., Hartati, Z., Sholihin, R., Syahid, A., & Liriwati, F. Y. (2021). Why English teaching truth on digital trends as an effort for effective learning and evaluation: opportunities and challenges: analysis of teaching English. *Linguistics and Culture Review, 5(S1), 303–316.*

11. Anthonysamy, L., Koo, A. C., & Hew, S. H. (2020). Self-regulated learning strategies in higher education: Fostering digital literacy for sustainable lifelong learning. *Education and Information Technologies, 25, 2393–2414.*

12. Fansury, A. H., Januarty, R., & Ali Wira Rahman, S. (2020). Digital content for millennial generations: Teaching the English foreign language learner on COVID-19 pandemic. *Journal of Southwest Jiaotong University, 55(3).*

13. Litsenziini umovy provadzhennia osvithoi diialnosti : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 bereznia 2021 r. № 365 [Licensing conditions for conducting educational activities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 24, 2021 No. 365]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D0%BF#Text> (date of access: 20.02.2023) [in Ukrainian]